

Hlíva ústříčná - M13 (Pleurotus ostreatus)

Hlíva ústříčná je jedna z nejnámějších a také nejvíce pěstovaných dřevokazných hub u nás. Její obliba u konzumentů je veliká, zejména pro její aroma a blahodárné účinky glukanu pleuranu, který zvyšuje odolnost organismu. Pěstují se chladnomilné, teplomilné i tropické druhy. Nejvíce pěstované jsou chladnomilné kmeny (M13, M109).

Plodnice vyrůstají střežovitě nad sebou v trsech. Klobouk je v průměru 5-15 cm, masitý, šedé až modročerné barvy.

Substrátem pro pěstování houby je buď kompaktní dřevo (špalky, větve), nebo v případě intenzivního pěstování piliny, hobliny listnatého dřeva, krátce řezaná sláma nebo drcená kukuřičná vřetena.

Pěstování na dřevě listnatých stromů

Dřevo by mělo pocházet ze stromů nebo větví, které nejsou poraženy delší dobu, kdy má svoji přirozenou vlhkost a není ještě napadeno jinými houbami. Ideální doba od porážení je 2 - 3 měsíce. Za tuto dobu ztratí dřevo veškeré obranné látky a podhoubí může kmeny dobře kolonizovat. Můžeme použít buk, dub, břízu, olši, topol, lípu nebo dřevo z ovocných stromů. Nejlépe kmeny nebo větve o délce 40 - 50 cm.

Zaočkovat sadbu můžeme do kmenů nebo větví různými způsoby. Nejlépe se osvědčilo nadělat ve kmenu hluboké zářezy do kterých nasypeme rozdrobenou sadbu a kmen nebo větev ihned balíme do potravinářské folie. Sadba ze zářezů nevypadne a zároveň zamezíme vysychání a možné kontaminaci. Kmeny můžeme i rozštípnout a sadbu aplikovat mezi obě poloviny, které opět spojíme pomocí hřebíků nebo vrutů. Je dobré je potom zabalit jako v prvním případě do folie. Naočkované kmeny umístíme na zastíněná místa s dostatečnou vlhkostí v našich zahradách (balkonech, terasách). Rychlost prorůstání je závislá na teplotě prostředí. Může trvat 3 - 6 měsíců. Poklesem teplot se růst podhoubí zpomaluje. Zejména při pozdějším vysazení dojde k nedostatečnému prorostení. To je znovu obnoveno až v následujícím roce, kdy teploty opět stoupnou. Urychlit můžeme celý proces tak, že naočkované kmeny umístíme celoročně do prostor s teplotou okolo 20-25°C. Dostatečnou vlhkost zabezpečíme, že kmeny zakopeme z jedné třetiny do země a průběžně zaléváme. V případě umístění v budovách vložíme do PE pytle, kde vlhkost zajistíme přidáním malého množství vody. Správně prorostlý kmen nebo větev poznáme tak, že v jeho řezu pozorujeme zřetelné zbledání povrchu. Poté můžeme odstranit pytel (folii) a dobře prorostlý kmen nebo větev umístíme na stinné vlhčí místo. Ideální je kmen zakopat z jedné třetiny do půdy. Růst podhoubí se zcela zastaví při teplotě 5°C a nepoškodí jej ani mráz. Plodnice se objevují po pěti až šesti měsících většinou na podzim a v zimě. V průběhu tvorby plodnic mají jednotlivé druhy hlív svá teplotní maxima, která pokud jsou překročena zcela znemožní nasazování plodnic.

Pěstování na slámě

Tímto způsobem můžeme houby pěstovat po celý rok. Použít můžeme pšeničnou, ječnou nebo žitnou slámu, která byla uskladněna v suchu. Nevyhovuje sláma černá, nahnilá, plesnivá také ne zcela čerstvá. Slámou naplníme 40-60 litrový silnější polyethylenový pytel. Slámu v pytli utlačíme. Lépe se pracuje z krátce řezanou slámou. Poté zalijeme vřelou vodou (min.90°C), tak aby byl celý obsah ponořen ve vodě. Pytel zavážeme a necháme postupně vychladnout. Po vychladnutí odřízneme spodní rohy pytle, aby přebytečná voda odtekla. Následující den pytel rozvážeme a nasypeme do takto ošetřené slámy rozdrobenou sadbu a rovnoměrně promícháme. Při manipulaci dbáme na čistotu rukou a nářadí. Zamezíme tím následné kontaminaci substrátu jinou plísní. Pytel opět uzavřeme a po obvodu prořízneme několik otvorů ve tvaru kříže (3x3 cm) Poté umístíme do prostor z teplotou 20-25°C. Světlo není v této fázi nutností. Po 3-4 týdnech, když je obsah pytle celý bílý snížíme teplotu pod 20°C, nebo jej přemístíme na stinné chladné místo, kde začne docházet vlivem snížené teploty a přítomností světla k nasazování plodnic. Plodnice se začnou vytvářet v zářezech, které jsme již dříve po obvodu pytle nadělali. Nasazené zárodky pravidelně rosíme (nesmí dojít k jejich zaschnutí). Růstové vlny se objevují podle teploty v odstupu 14-21dnů. Pytel plodí do té doby než jeho obsah nezměkne a nezačne se rozkládat.

Intenzivní pěstování na pilinách, hoblinách nebo slámě

V praxi se nejlépe osvědčilo použití slaměných peletek (používají se jako podestýlka), nebo briket z pilin či hoblin listnatých dřevin. Takto získaný materiál ošetříme v silnějším polyethylenovém nebo polypropylénovém sáčku vařící vodou v poměru 2:1 (voda: brikety, pelety). Ideální je poměr 1-2kg peletek nebo briket, které zalijeme 2-4 litry vařící vody. Sáček po přelití vřelou vodou ihned uzavřeme. Zabráníme možné kontaminaci konkurenčními plísněmi. Následující den po přirozeném vychladnutí do sáčku nasypeme rozdrobenou sadbu (3-5 % váhy připraveného substrátu) a celý obsah důkladně promícháme. Sáček uzavřeme vatovým válečkem o průměru 2-3cm nejlépe pomocí gumičky. Zabezpečíme tím výměnu plynů uvnitř substrátu. Umístíme jej do prostor s teplotou 20-25°C. Podhoubí prorůstá asi dva až tři týdny. V čase kdy je substrát celý rovnoměrně prorostlý (bílý povrch), odřízneme sáček 1 - 2 cm nad dnem. Umístíme jej tak jako v případě pěstování na slámě na chladné stinné místo. Substrát v tomto období několikrát za den rosíme a snažíme se aby byl povrch neustále vlhký. Poté se v důsledku snížení teploty (pod 20°C) a přítomnosti světla začnou vytvářet plodnice. Takto připravený substrát nám bude plodit ve 2 - 3 růstových vlnách v odstupu 2 -3 týdnů. Vyplozený substrát (začne se rozpadat), můžeme použít do kompostu nebo jako mulč.

Sklizení a použití

Hlívu sklízíme nejlépe odlamováním celých trsů. Umístěné v chladu (+4°C)nám vydrží týden. Plodnice je dobré skladovat vždy lupeny nahoru. Čerstvá nabízí možnost rozličného využití v různých kuchyňských úpravách. Protože třeně mají vysoký obsah zdraví prospěšných látek a jsou z hlediska přípravy pokrmů pro jejich větší tuhost nevhodné doporučuje se je usušit a rozemlít na prášek. Ten je potom vhodné používat jako doplněk stravy nebo koření.